

LUKE:n toiminta EU:n vertailutasolaskennassa rapauttaa tutkimuksen uskottavuutta

Olli Tahvonen, professori, metsäekonomia ja –politiikka
Helsingin yliopisto, metsätieteiden osasto

Kesäkuu 2019

EU:n maankäyttöä ja metsäsektoria (LULUCF -sektori) koskeva ilmastopoliittinen ohjaus edellyttää Suomelta nielujen ja metsien käytön vertailutasolaskelmaa. Metsiä koskevan laskelman ajatuksena on määritellä vuosina 2000-2009 sovelletut metsänhoidon käytännöt ja arvioida hakkuiden taso vuosille 2021-2030 siten, että hakkuut perustuvat samoihin käytäntöihin (European Commission 2018). Asetelma sallii esimerkiksi metsien ikäluokkarakenteen vaihtelun vaikutukset hakkuisiin, mutta pyrkii estämään CO₂ päästöjen siirtämisen päästökauppa- ja taakanjakosektorilta metsäsektorille. Jos vertailutaso edellyttämiä maankäyttö- ja metsäsektorin nieluja ei saavuteta, on alijäämä korvattava päästöjen vähennyksillä muilla sektoreilla tai ostettava nieluyksiköitä muilta jäsenmailta. Kustannukset puuttuvista nieluksiköistä voivat nousta miljardeihin euroihin.

LUKE:n EU:lle vuoden 2018 lopussa toimittamaa laskelmaa kritisoiin kotimaisessa keskustelussa hakkuukypsää metsää koskevista epäselvyyksistä. Ongelmat ilmenivät käytetyssä korkeassa korossa (Tahvonen 2018) ja hakkuukypsän metsän pinta-alan ajallisessa epä johdonmukaisuudessa (Soimakallio 2019). Virheiden seurauksena yliarvioitiin hakkuut vuosille 2021-2030. EU:n asiantuntija-arviossa (IFC ym. 2019) LUKE:n laskelmaa kommentoitiin useista epäselvyyksistä muun muassa koron valinnassa, ja komission toimesta Suomelle esitetään pyyntö laskelman tarkentamisesta ja selkiyttämisestä (European Commission 2019).

LUKE julkisti korjatun vertailutasolaskelman 6. kesäkuuta, 2019 (Lehtonen 2019). Toisin kuin aikaisemmassa arviossa, ei metsien hakkuutasoa kerrottu, mutta asiaa kysyttäessä uudessa arviossa hakkuut ovat noin 82 miljoona kuutiometriä per vuosi, ja siten ne alenivat miljoonalla kuutiolla ensimmäisestä arviossa.

Saatujen tietojen perusteella uusissakin laskelmissa näyttää olevan ongelmia. EU:n vaatimus vuosien 2000-2009 metsänhoidon käytäntöjen soveltamisesta vuosien 2021-2030 hakkuutaso laskemiseksi pyritään LUKE:n laskelmassa toteuttamaan siten, että hakkuiden osuus kasvatus- ja uudistuskypsien metsien pinta-aloista pidetään muuttumattomina. Uudistuskypsien metsien pinta-ala on arvioitu nojaamalla hakattavien puiden minimiläpimittaan ja viittauksella metsänhoidon ohjeisiin. Kun sovellettuja läpimittoja verrataan metsänhoidon ohjeisiin (Tapio 2001, 2006) ja metsälainsäädännössä vuoteen 2006 voimassa oleviin alarajoihin (MMMA 224/1997) käy ilmi, etteivät ne toteuta tuon ajanjakson metsänhoidon ohjeita ja rikkovat tuon ajankohdan metsälainsäädännössä uudistushakkuille asetettuja rajoitteita. Lisäksi sovellettu uudistuskypsän metsän kriteeri on oleellisesti väljempi kuin valtakunnan metsien inventoinneissa käytetty kriteeri. Ei ole varmaa kuvaavatko metsänhoidon ohjeet metsätalouden todellisia käytäntöjä, mutta jos tähän nojataan, olisi perusteltua soveltaa esimerkiksi ohjeläpimittojen keskiarvoa niiden alarajan ja jopa

lakirajojen alapuolella olevien läpimittojen sijaan. Tämä alentaisi hakkuukypsien metsien pinta-alaa oleellisesti. Vaikka hakkuiden osuus uudistuskypsän metsän pinta-aloista pidettäisiin samana vuosina 2000-2009 ja 2021-2030, mahdollistaa liian alhainen alaraja sen, että tulevana vuosina hakkuut kohdistuvat nuorempiin ikäluokkiin verrattuna metsätalouden käytäntöihin vuosina 2000-2009. Tämä alentaa metsien hiilinielua ja metsien hiilivarastoja, jonka seurauksena Suomen metsien rooli ilmastomuutoksen torjunnassa vähenee ja Suomen nettopäästöt kasvavat. Lisäksi LUKE:n soveltama laskentakehikko ei voi aidosti toistaa vuosien 2000-2009 hakkuita siten kuin EU:n ohjeisto edellyttää. Tästä ei LUKE:n edustajilta, kuten ei myöskään laskelmassa syntyvästä metsien ikäluokkien kehityksestä, ole ollut mahdollista saada tietoja.

LUKE on toistuvasti joutunut julkisen huomion kohteeksi julkaistessaan metsiin ja ilmastomuutokseen liittyviä tuloksia. Kriitikissä on tuotu esiin LUKE:n laskelmista löytyneitä virheitä, jotka LUKE on joko myöntänyt oikeiksi, tai vastaaviin kysymyksiin on kiinnitetty huomiota EU:n tarkastusryhmän ja komission toimesta. LUKE tuntuu käyvän laskentatuloksilla jonkinlaista kauppaa poliittisesti mahdollisimman edullisen lopputuloksen saavuttamiseksi. Sopiiko tällainen toiminta tutkimuslaitokselle ja tutkijoille, joita sitoo hyvä tieteellinen käytäntö ja joiden tuloksilla on objektiivisen tieteen status? Tieteellisyys edellyttää, että tulosten laskentaperusteet alistetaan avoimesti tieteelliselle kritiikille ja että tulokset ovat muiden tutkijoiden toistettavissa. Tämä ei toteudu LUKE:n vertailutasolaskelman kohdalla, koska laskennan perusteita ei avata riittävästi. LUKE:n viimeaikainen toiminta uhkaa rapauttaa tutkimuksen ja erityisesti sektoritutkimuslaitosten uskottavuutta. Vaihtoehtona olisi tehdä tällaiset arviot joko täysin poliittisesti riippumattomien tahojen toimesta tai puhtaasti virkamiestyönä siten, että arvioille ei yritetä antaa tieteellistä statusta.

Viitaukset

European Commission (2018) Guidance on developing and reporting the Forest Reference Levels in accordance with Regulation (EU) 2018/841.

IFC, AETER ja IIASA (2019). Compilation of Synthesis reports: Technical assessment of national forestry accounting plans (NFAPs) as requested by the LULUCF regulation.

European Commission (2019). Commission staff working document. Assessment of the national forestry accounting plans. SWD(2019) 213 final.

Metsätalouden kehittämiskeskus, Tapio (2001). Hyvän metsänhoidon suositukset. Tapio, Helsinki.

Metsätalouden kehittämiskeskus, Tapio (2006). Hyvän metsänhoidon suositukset. Metsäkustannus OY. Helsinki.

Lehtonen, A. (2019) Suomen vertailutaso – tilannekatsaus ja arviointiprosessi. Esitelmä 6.6. 2019.

Soimakallio, S. (2019) Suomen metsien vertailutaso selkiytyy vaiheittain. [https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Havaintojablogi/Sampo_Soimakallio_Suomen_metsien_vertail\(50336\)](https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Havaintojablogi/Sampo_Soimakallio_Suomen_metsien_vertail(50336)). Viitattu 14.6.2019.

Tahvonen, O. (2018) Kannanotto: Luken LULUCF hiilinielulaskennassa soveltama korkokanta virheellinen. <https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/talous-yhteiskunta/kannanotto-luken-lulucf-hiilinielulaskennassa-soveltama-korkokanta-virheellinen>. Viitattu 14.6.2019